

De realisering van de groene ruggengraat van Nederland, de ecologische hoofdstructuur, loopt vertraging op. Er dient een stringent tijdschema te worden opgesteld, men moet meer ruimtelijke ordeningsinstrumenten ontwikkelen en die krachtiger gebruiken. Dat alles kost circa twee miljard gulden extra. Met het Nationaal Groenfonds zoekt directeur Roelof Balk naar slimme financieringsmogelijkheden voor de natuur.

Roelof Balk:

"Assertief en intelligent investeren in de natuur"

Er moet dringend extra worden geïnvesteerd in de natuur, nu de uitvoering van het ambitieuze plan om een aaneenschakeling van waardevolle natuurgebieden te bewerkstelligen (de ecologische hoofdstructuur) stagneert. Aldus het Nationaal Groenfonds in het deze zomer verschenen alarme-rend rapport 'Investeren in Natuur'. "Als je alle aangekochte hectares voor natuuruitbreiding optelt, lijkt het natuurbeleid aardig succesvol, maar bij nadere beschouwing gaat het om sterk versnipperde stukjes landbouwgrond. Van een aaneengesloten ecologische structuur is nog allermist sprake", licht Groenfonds-directeur drs. Roelof Balk toe. "De roep om extra investeringen is in het regeerakkoord gehonoreerd. Nu gaat het erom die extra middelen ook op de beste manier te benutten. Ook daarover heeft het Groenfonds concrete aanbevelingen gedaan."

Assertief en intelligent

Uit de inventarisatie van het Groenfonds blijkt bijvoorbeeld dat het afsluiten van beheerscontracten met boeren niet al te best verloopt. "In twintig jaar tijd is slechts een kwart van de beoogde hoeveelheid natuurcontracten gesloten met boeren. De indruk bestaat dat het nog steeds de voorlopers onder de boeren zijn die anders gaan maaien, minder bemesten en aan slootkant-beheer doen", aldus Balk.

Het aankoopbeleid van landbouwgrond voor uitbreiding van de natuur steekt bovendien bleek af bij het aankopen van grond voor woningbouw en infrastructuur. "Waar de politiek Kamerbreed heeft vastgelegd dat er sprake moet zijn van een evenwichtige ruimtelijke inrichting in een steeds dichter

bebouwd Nederland, krijgen in de praktijk rood en zwart nog steeds voorrang boven groen", aldus de Groenfonds-directeur. Volgens Balk is dringend behoefte aan een zakelijke, projectmatige aanpak van het natuurbeleid. "We moeten assertief en intelligent investeren in de natuur. Doelen stellen en een stringent tijdpad opstellen. In vier jaar realiseren we dit en dat, en daarna binnen weer vier jaar zus en zo. Maak nuchtere plannen voor rood, zwart en groen en

laat je daar op afrekenen", zo houdt Balk het tweede Paarse kabinet voor.

Voorkeursrecht voor provincies

Daarbij is het volgens hem van belang dat er een voorkeursrecht voor provincies komt. Grondeigenaren zijn dan verplicht hun terreinen die binnen natuurbestemmingsgebieden liggen éérs ter verkoop aan de provincie aan te bieden. "Een dergelijk voorkeursrecht is er wél voor woningbouwlocaties in de gemeenten. Waarom kan zo iets niet ook voor de natuur? En waarom wordt er wel ont-eigend voor de HSL en niet voor nieuw waardevol natuurterrein?", zo vraagt Balk zich af. Een ander heet hangijzer is het uitgangspunt dat aankopen voor de natuur geen invloed mogen uitoefenen op de grondprijzen. "Onhoudbaar", vindt Balk deze randvoorwaarde: "Elke eerstejaarsstudent economie weet dat de prijzen stijgen als de vraag toeneemt. De overheid moet accepteren dat de grondprijzen stijgen, en ze dus meer geld kwijt is voor de aankoop van grond voor natuur. Boeren moeten niet de actuele agrarische waarde krijgen, maar volledig schade-loos worden gesteld, zeker als je de vrijwilligheid wilt handhaven. Ze moeten namelijk dikwijls met hun hele bedrijf verkassen naar een ander gebied."

Het proberen waard

Met het Nationaal Groenfonds zoekt Balk naar een slimme en uitgekende financiering van het natuurbeleid. "Doelmatig cash-management, intelligent lenen van geld. Maar vooral de subsidiegulden meer inzetten als investeringsgeld", zo betoogt hij. Via de fiscale groenregeling komt particulier spaargeld beschikbaar voor natuurprojecten. Een nieuwe trend tenslotte is de start van een Revolverend Fonds voor de natuur, volgens het inmiddels bekende principe. Balk: "De boer die moet herinvesteren in een nieuwe boerderij buiten de ecologische hoofdstructuur, kun je met zo'n fonds een laagrentende lening verstrekken. Je hebt hem dan geholpen, je eigen doel bereikt en het geld bovendien over 15 jaar weer terug. Zo hebben wij vorig jaar een half miljoen uitgezet. Dit jaar denken we aan een miljoen extra. Een typisch product van Bouwfonds Fondsenbeheer vindt zo zijn weg in de natuurfinanciering."

René Didde

Het rapport 'Investeren in natuur' is kosteloos op te vragen bij het Nationaal Groenfonds, postbus 15, 3870 DA Hoevelaken, tel. 033-2539255

Foto: Van der Worp